

## Gra terenowa dla starszych i młodszych

# ŁĘGI MECHLIŃSKIE

Wycieczki są super, ale wycieczki z zadaniami są jeszcze lepsze!  
Baw się, poznając przyrodę! Tu nie ma złych rozwiązań!

## Przebieg trasy:

Ścieżka spacerowa nad Wartą, początek: parking leśny w Dąbrowie na skrzyżowaniu ul. Śremskiej i ul. Leśnej – Kotowo (pole biwakowe) – ścieżka nad Wartą do punktu Krzyż nad Wartą – powrót ulicą Wodną do Mechlina (ul. Śremska). Trasa dość długa, ok. 9 km, głównie drogami polnymi.

## O obszarze:

Ścieżka, którą będziemy podążać, przebiega przez pradolinę rzeki Warty, na wschód od Śremu. Odkryjemy tutaj unikalny krajobraz, którego głównym elementem jest meandrująca rzeka, tworząca liczne starorzecza i zastoiska. Brzegi starorzeczy porastają olsze czarne, otaczają je łąki i bagna. Na obszarze tym został wyznaczony zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Łęgi Mechlińskie”. Obejmuje on kompleks nadrzecznych lasów łęgowych wraz z rozległym obszarem bagiennych łąk o powierzchni 780,89 ha, położony po obu stronach Warty w Kotlinie Śremskiej. W większości są to tereny zalewowe. Wyżej położone obszary zajmują lasy grądowe z dębami szypułkowymi, wiązami i jesionami. Lesistość zespołu wynosi 27,2%. Obszar zamieszkały jest przez liczne gatunki ptaków, w tym również bardzo rzadkich,

np.: kanię rudą, błotniaka zbożowego i bociana czarnego, a także ssaków, np. żyjące w środowisku wodnym bobry i wydry. Ścieżka przebiega przez obszary objęte ochroną w ramach programu Natura 2000: obszar siedliskowy „Rogalińska Dolina Warty” oraz obszar ochrony ptaków „Ostoja Rogalińska”. Urokliwym miejscem jest starorzecze Warty, zwane „Mechlińskim Jeziorkiem”. Nad Wartą, w okolicach Kotowa, minimy cztery piękne okazy dębów szypułkowych, z których największy ma obwód 750 cm. Do niedawna w tym rejonie, obejmującym dolinę Warty pomiędzy Rogalinkiem a Rogalinem, znajdowało się największe skupisko dębów szypułkowych w Europie. W obszarze występuje także 11 gatunków roślin z krajowej „czerwonej listy”: fiołek mokradłowy, goryczka wąskolistna, goździk pyszny,

goździk siny, groszek błotny, kosaciec syberyjski, kruszczyk błotny, nasięźrał pospolity, pszeniec grzebieniasty oraz selerica żytkowana. Kolejne

figurują na regionalnej „czerwonej liście”, w tym rzeżucha drobnokwiatowa oraz skrzyp pstry, ze statusem „zagrożony”.

## Zadanie 1. Atlas roślin



Goździk pyszny

Fot. Bernd Haynold/CC BY-SA 2.5

W trakcie wędrowki znajdziesz wiele różnych gatunków roślin – niektóre z nich, choć małe i niepozorne, mają wiele uroku, jeśli przyjrzymy im się z bliska. Inne pięknie kwitną i już z daleka rzucają się w oczy. Czy chciałbyś nauczyć się je rozpoznawać i nazywać? Pomoże Ci w tym jedna z bezpłatnych aplikacji, którą można ściągnąć na telefon komórkowy, np. Pl@nt Net. Wystarczy zrobić zdjęcie roślinie, a aplikacja powie Ci, jaki to gatunek. Stwórz sobie w telefonie atlas roślin z wycieczki.

## Zadanie 2. Rozpoznaj drzewo

Na pierwszym odcinku trasy możemy podziwiać lasy grądowe. Ich skład gatunkowy stanowią dęby szypułkowe, wiązy i jesiony. Czy potrafisz je rozpoznać? Spróbuj znaleźć te gatunki. Pomogą Ci w tym wskazówki:

- **wiąz** – liście pojedyncze, na brzegach wyraźnie piłkowane (ząbkowane), wyrastające nieregularnie z ogonka liściowego;
- **dąb szypułkowy** – liście wyrastają w pęczkach, blaszka liściowa jest nieregularna, asymetryczna i ma w zarysie eliptyczny lub odwrotnie jajowaty kształt (nieco szersza przy wierzchołku), jest z 4–7 parami zaokrąglonych kłap na brzegu;
- **jesion** – duże liście, składające się z 9–15 listków o długości ok. 6 cm i szerokości 3 cm. Każdy listek jest podługowaty, lancetowaty, nieco nierówny u podstawy, na szczycie ostry, z nieco ostrym ząbkowaniem na brzegach.

## Zadanie 3. Obraz z natury

Wędrując trasą, zbieraj różne drobne, martwe elementy przyrody (pamiętaj, że nie należy zrywać ani w żaden sposób niszczyć roślin). Mogą to być szyszki, patyki, kamienie, pióra,

opadłe liście. Na koniec wycieczki ułóż z nich na ziemi obrazek, który w sposób symboliczny opisuje Twoją osobowość: jaki jesteś, co lubisz. Opowiedz o tym pozostałym uczestnikom.

## Zadanie 4. Stare dęby!






W pobliżu trasy wędrówki, w okolicach biwaku Kotowo, można obejrzeć 4 okazałe, sędziwe dęby. Stare, duże okazy tych drzew zawsze były darzone przez człowieka dużym szacunkiem. Dąb szypułkowy jest symbolem długowieczności i siły – żyje najdłużej z polskich drzew liściastych i osiąga potężne rozmiary. Wiek dębu można oszacować mierząc jego obwód. Spróbujcie zgadnąć wiek napotkanych dębów, a następnie dokonajcie pomiaru obwodu i porównajcie z poniższą tabelą (skala dr. Longina Majdeckiego). Obwód można zmierzyć (bez miarki) zakładając, że długość rozpostartych ramion jest zbliżona do wzrostu człowieka.



Dąb szypułkowy – liście  
Fot. Derek Ramsey (Ram-Man)/GFDL 1.2

Wiek dębu w latach	Obwód dębu w cm
20	28
40	56
70	110
100	147
120	172

## Zadanie 5. Mechlińskie rebusy

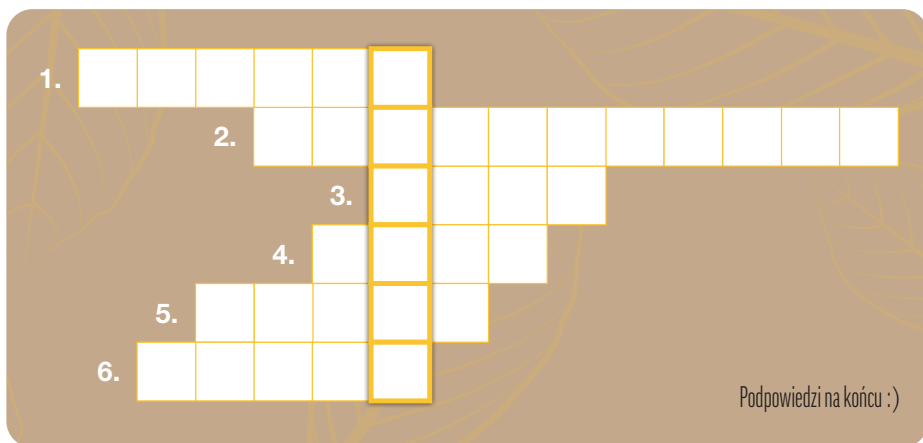
-  **pór = po**  ~~s~~
- ~~ko~~ **+ L +**  ~~L~~
-  **ża = rz**  ~~ba~~

Podpowiedzi na końcu :)

## Zadanie 6. Krzyżówka

Rozwiąż krzyżówkę i znajdź hasło.

1. Drzewo, którego liść składa się z wielu małych listków
2. Jezioro będące fragmentem dawnego koryta rzeki
3. Budowana na rzece przez bobra
4. Na dnie lasu
5. Ssak żyjący w wodzie, żywi się rybami
6. Może meandrować



Podpowiedzi na końcu :)

## Zadanie 7. Pamiątkowe selfie

Na koniec wycieczki zróbcie sobie grupowe, pamiątkowe zdjęcie, np. pod mechlińskim krzyżem lub na tle Warty.

# BRAWO! Jesteście super!

**Opracowanie:**  
Fundacja Ziemia i Ludzie

**Strona projektu:**  
[www.naturanapokolenia.pl](http://www.naturanapokolenia.pl)

**Współautorzy zadań:**  
stuchacze Uniwersytetu Ludzi Ciekawych Świata Biblioteki  
Publicznej w Śremie oraz harcerze ZHP Śrem